

De pedagogische coach in groeps- en gezinsopvang

SITUERING

Binnen het luik kwaliteitsmaatregelen van VIA6 was pedagogische omkadering in de kinderopvang van bij aanvang één van onze belangrijkste sectoreisen. We zijn dan ook heel blij dat we door het VIA6-akkoord de pedagogische coaches kunnen uitrollen in de groeps- en gezinsopvang.

Reeds jaren ervaart de sector nood aan omkadering en extra ondersteuning op de werkvloer. De pedagogische functie moet versterkt worden, zodat de kinderopvang kan uitblinken in zijn pedagogische opdracht.

Ook in andere landen zijn pedagogisch bachelors sterk ingeburgerd in de kinderopvang. De Noord-Europese landen zijn voorbeelden voor de rest van Europa. Daar is het werken met pedagogische bachelors in voorzieningen met jonge kinderen al geruime tijd een realiteit. In Vlaanderen hebben we nood aan een inhaalbeweging om deze kwaliteitsverbetering te realiseren.

INHOUDELIJKE INVULLING

Een pedagogisch coach betekent een ondersteuning van kinderbegeleiders op de werkvloer. De coach wordt ingezet voor competentieversterking van de kinderbegeleiders en focust op de 15 basiscompetenties uit het beroepskwalificatiedossier van een kinderbegeleider. Hij of zij werkt samen met de kinderbegeleiders in de opvanglocatie, voert verzorgende en pedagogische taken uit, gaat mee in gesprek met ouders en begeleidt de kinderbegeleider in het pedagogisch handelen. Dit zorgt niet alleen voor meer handen op de vloer en verlaging van de werkdruk, maar ook voor een toevoeging van pedagogische deskundigheid wat de kwaliteit van de kinderopvang sterk ten goede komt.

Een pedagogische coach is een spilfiguur in de organisatie en vertrekt vanuit volgende overtuigingen:

- Een pedagogische coach focust op de sterktes en de groeimogelijkheden van de kinderbegeleider – concreet wat betreft de 15 basiscompetenties. De coach heeft oog voor talenten en kan deze inzetten om de competenties van de kinderbegeleider verder te ontwikkelen.
- De pedagogische coach vertrekt steeds vanuit een waarderende benadering en laat kinderbegeleiders blinken in hun kinderopvang.
- De coach werkt steeds laagdrempelig en kan een leerproces opstarten en faciliteren op maat van de leerstijl van elke kinderbegeleider.
- De pedagogisch coach staat naast de kinderbegeleider en volgt het tempo van de kinderbegeleider. De kinderbegeleider wordt begeleid door samen op pad te gaan, te experimenteren en te reflecteren.
- Een pedagogisch coach observeert het gedrag van de kinderbegeleider en de kinderen en vertrekt vanuit deze observaties om aan de slag te gaan.
- Een coach heeft aandacht voor de verschillende perspectieven in de kinderopvang: kind, ouders, buurt, team.

Wij zien de pedagogisch coach als een tandem met de verantwoordelijke en een team met de kinderbegeleiders. Samen zorgen zij voor de implementatie van een kwaliteitsvolle werking. Daarom is het belangrijk dat:

- de focus van de inzet en het takenpakket van de pedagogische coach een beslissing is van deze tandem en de plaats van de functie in het organogram transparant is;
- de pedagogische coach een periodieke planning opmaakt en prioriteiten bepaalt samen met de verantwoordelijke;
- men communiceert en overlegt over de cultuur en leerklimaat van de organisatie;
- de pedagogisch coach aanwezig is op de werkvloer. Een voorbeeld: de organisator heeft een visie rond moeilijke eters, de coach begeleidt de kinderbegeleider op de werkvloer bij het ondersteunen van moeilijk eters, rekening houdend met de pedagogische visie.

Het takenpakket van een pedagogische coach kan variëren en bestaat uit verschillende onderdelen, zoals onder meer (niet-limitatieve opsomming) :

- De pedagogisch coach ondersteunt de kinderbegeleiders bij de implementatie van het pedagogisch raamwerk en de realisatie van MeMoQ in de praktijk. De pedagogische coach heeft aandacht voor de 15 basiscompetenties van een kinderbegeleider beschreven in het beroepskwalificatiedossier. Hij of zij doet de vertaalslag hiervan op de werkvloer, bijvoorbeeld door observaties om welbevinden en betrokkenheid te bevorderen en ondersteunt de kinderbegeleiders om dit zelf ook te doen.
- De pedagogische coach ontwikkelt samen met de verantwoordelijke en de kinderbegeleiders een sterke pedagogische visie, die dagelijks getoetst wordt aan het concreet pedagogisch handelen. Concreet gaat het over de ondersteuning tijdens moeilijke pedagogische situaties en tijdens de contacten met ouders. Voorbeelden zijn: hoe gaat men om met een huilbaby? Wat doe je als een peuter steeds andere kinderen bijt? Hoe communiceer je met ouders bij het vermoeden van een ontwikkelingsachterstand? Welk pedagogisch aanbod zet je in om de taalontwikkeling bij baby's en peuters te ondersteunen? Hoe ga je om met een lager schoolkind dat pestgedrag vertoont? Op welke manier stimuleer je kinderen om gezond te eten?
Op die manier worden niet alleen de inzichten maar ook de vaardigheden en de draagkracht van kinderbegeleiders versterkt. De draaglast in de leefgroep wordt verminderd omdat problemen tijdig en samen aangepakt worden en er praktische hulp en ondersteuning geboden wordt.
- De pedagogisch coach focust ook op de realisatie van de sociale functie en sensibiliseert het team omtrent toegankelijkheid in de kinderopvang. De verbinding tussen ouders en kinderbegeleiders wordt gestimuleerd, de opvoedingsondersteunende rol van de kinderopvang wordt verder verdiept.
- De pedagogische coach ondersteunt de opvanginitiatieven na een bezoek van Zorginspectie. De tekorten en aandachtspunten worden besproken en er wordt een plan van aanpak opgesteld. De pedagogische coach kan helpen bij de realisatie van de pedagogische aspecten uit het plan van aanpak.
- Op individueel vlak kan de pedagogisch coach zich specifiek inzetten voor het intensiever begeleiden van startende kinderbegeleiders, de ondersteuning van doelgroepmedewerkers en voor de groepsopvang medewerkers zonder kwalificatie die in een kwalificerend traject zitten. Op die manier laat de pedagogische coach kinderbegeleiders groeien en versterkt hun competenties terwijl ze aan de slag zijn in de leefgroepen.
Ook voor stagiairs en studenten werkplekleren en duaal leren kan de pedagogisch coach een aanspreekpunt zijn. Op die manier worden kinderbegeleiders ontlast in deze opdracht en kunnen ze rekenen op de meerwaarde van stagiairs die persoonlijk gecoacht worden.

Specifiek voor de gezinsopvang zal de toekomstig pedagogisch coach de onthaalouder ondersteunen op de werkvloer in:

- ondersteuning te bieden in het organiseren van de job, in het bijzonder in de eerste jaren. (creëren van de opvangruimte vanuit pedagogisch ooghoek, goed evenwicht vinden tussen de opvang en het eigen gezin, organisatie van de dag, netwerken creëren met andere onthaalouders,...);
- ondersteuning te bieden bij startende onthaalouders in functie van vroegtijdige uitstroom.
- te ondersteunen tijdens breng- en haalmomenten bij moeilijke contacten of moeilijke communicatie met ouders;
- te ondersteunen bij de implementatie van inhoud aangereikt op vormingen;
- op vraag van verantwoordelijke en onthaalouders, begeleiding bij pedagogische adviesvragen en thema's.